

radiolarytów manganowych zdominowała głębokomorską sedimentację w osiowej części środkowojurajskiego basenu pienińskiego. Było to konsekwencją bardzo silnych synryftowych (synsedymencyjnych) ruchów tektonicznych w tym czasie, intensywnie różnicujących dno basenu, które w środkowej części wczesnego bajosu doprowadziły po raz pierwszy do powstania grzbietu czorsztyńskiego i centralnego rowu branisko-pienińskiego.

W wielu ławicach radiolarytów obserwuje się warstwy o normalnym uziarnieniu frakcjonalnym, od frakcji pyłowej do ilastej, z ostrą dolną granicą, stopniowym przejściem ku górze i niewyraźną laminacją poziomą w obrębie najgrubszych frakcji. Najczęściej powierzchnie ulawicenia nie pokrywają się z tak wyróżnionymi warstwami. W obrębie warstw intensywność bioturbacji zmniejsza się ku ich dolnej granicy. W dolnej części warstw skamieniałości śladowe są nieliczne. Najczęściej występuje tu *Chondrites*, rzadziej *Zoophycos*. Należą one do form produkowanych na najgłębszych partiach (piętrach) osadu. Często *Planolites*, *Chondrites*, mniej liczne *Taenidium* i *Teichichmus*, rzadki *Siphonichmus* oraz liczne nieoznaczalne formy występują najczęściej w górnej części warstw. Widoczne są one na całkowicie zbioturbowanym tle, co świadczy o intensywnym przerabianiu osadu przy dnie i występowaniu tak zwanej warstwy zmiksowanej. Często, struktury bioturbacyjne są skoncentrowane poniżej dolnej, ostrej granicy warstw. Takie rozmieszczenie tzw. *ichnofabrics* sugeruje, że ławice z frakcjonalnym uziarnieniem były deponowane przez katastroficzne, rozrzedzone prądy gęstościowe. Resztę tworzą pelagiczne osady tła. Koncentracja skamieniałości śladowych w stropie warstw wiąże się z intensywną kolonizacją osadu przy dnie oraz niskim tempem sedimentacji osadów tła. Niektóre cienkie warstwy uziarnione frakcjonalnie są niemal zatarte przez bioturbację. Zespół skamieniałości śladowych jest typowy dla głębokomorskich osadów drobnoziarnistych deponowanych na normalnie natlenionym dnie.

Badania były finansowane przez AGH (MK) (um. nr 11.11.140.888) oraz UJ (DS)

Pozycja paleogeograficzna osadów górnej jury pienińskiego pasa skałkowego: nowe dane paleomagnetyczne z obszaru Polski i Słowacji

Marek Lewandowski¹, Roman Aubrecht², Michał Krobicki³, Bronisław Andrzej Matyja⁴, Daniela Reháková², Jan Schlögl², Magdalena Sidorczuk⁴ i Andrzej Wierzbowski⁴

¹Instytut Nauk Geologicznych PAN, Instytut Geofizyki PAN, Warszawa

²Uniwersytet im. Komenského, Bratysława, Słowacja

³Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków

⁴Instytut Geologii Podstawowej UW, Warszawa

Nowe dane paleomagnetyczne z węglanów górnej jury pienińskiego pasa skałkowego Polski i Słowacji wskazują na silne zróżnicowanie paleogeograficzne basenów sedimentacyjnych. Zwrotnikowe i subzwrotnikowe szerokości geograficzne w późnej jurze, określone na podstawie inklinacji bipolarnej, wysokotemperaturowej, charakterystycznej pozostałości magnetycznej implikują zarówno znaczące, ponad 15° szerokości geograficznej, oddalenie obszarów sedimentacji od kratonu północnoeuropejskiego, jak i istotne różnice w odległości pomiędzy samymi basenami. Otrzymane wyniki są wyzwaniem dla modelu ewolucji geotektonicznej pienińskiego pasa skałkowego, który tłumaczyłby fundamentalne skrócenie tektoniczne, jakiego doświadczyły mezozoiczne baseny sedimentacyjne oceanu Tethys po rozpadzie paleokontynentu Pangei.